

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції**

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У СТУДЕНТІВ ВНЗ**

Київ 2011

Організатори конференції:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ

Організаційний комітет:

Голова:

Н.С. Саєнко, професор, кандидат педагогічних наук, зав. кафедрою англійської мови технічного спрямування №1, декан факультету лінгвістики Національного технічного університету України «КПІ»

Члени організаційного комітету:

І.О. Сімкова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №1 НТУУ «КПІ»

О.Е. Собецька, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №1 НТУУ «КПІ»

Ю.В. Босва, викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №1 НТУУ «КПІ»

Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 22 листопада 2011 року. - Київ: надруковано ТОВ „Дельта Корп”, 2011. - 109 с.

У збірнику представлено матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ», яка відбулася в Києві 22 листопада 2011 р. і була присвячена питанням формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, імен та інших відомостей несуть автори публікацій

© Національний технічний університет України «КПІ», 2011

ПЕРЕДМОВА

Шановні учасники конференції!

Ви бачите перед собою збірку наукових праць I Міжнародної науково-практичної конференції «Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ», метою якої є аналіз та узагальнення новітніх методів формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ.

Конференція проводиться у місті Києві, на базі одного з провідних технічних вузів України - Київського Політехнічного Інституту. В роботі конференції приймають участь провідні науковці з України та Росії.

Програма конференції передбачає роботу конференції за такими секціями: 1) особливості формування соціокультурної компетенції студентів ВНЗ; 2) використання інформаційних технологій у формуванні соціокультурної компетенції студентів ВНЗ; 3) загальні питання викладання іноземних мов у ВНЗ.

Основними завданнями конференції є представлення й обговорення широкого кола наукових і практичних досягнень, застосування сучасних технологій навчання іноземної мови професійного спрямування, обмін досвідом та пошук нових контактів у сфері наукового співробітництва між навчальними на науково-дослідними закладами України та Російської Федерації.

Організатори широ дякують усім учасникам конференції та сподіваються, що традиції, започатковані конференцією, та дана збірка наукових праць стануть корисними не тільки для учасників, але й для широкого загалу науковців, фахівців, молодих учених, які займаються вивченням новітніх тенденцій навчання іноземної мови.

Висловлюємо подяку всім авторам тез доповідей за порозуміння й співпрацю з організаторами.

З повагою, Організаційний комітет.

Spectrum, та ін.

Відомо, що стиль наукової статті характеризується чіткою структуризацією тексту (членуванням на глави, частини, розділи), лексико-синтаксичною орієнтацією на норми книжної писемної мови, безособовістю викладу думок та майже цілковитою відсутністю емоційно-експресивних елементів. Проте аналіз англомовних фахових текстів іноді виявляє більший, ніж очікується, коефіцієнт емоційності за рахунок одиниць розмовної лексики та розкриття мовної особистості автора, який використовує елементи образного мовлення для впливу на читача [3; с. 133-137].

Насправді, науковий дискурс, тобто фаховий текст в сукупності із прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами, є продуктом діяльності відповідної наукової спільноти, яка має власні цілі, механізми комунікації, а також особливі засоби передачі думок на письмі.

Наприклад, аналіз зразків юридичного дискурсу з метою виявлення його особливостей на лінгвістичному, соціокультурному та екстралінгвістичному рівнях дозволив класифікувати лексичні одиниці, що використовуються британськими та американськими юристами під час професійного спілкування, на декілька груп, а саме:

- 1) власне терміни (слова і словосполучення): *obstruction of interstate commerce, money laundering, tax evasion, burden of proof, to abuse power*;
- 2) латинські терміни: *de jure, defacto, malum in se, malum prohibitum*;
- 3) фразеологічні одиниці: *a temple of decorum, to get away with the murder, a full-blown investigation, to have a day in court*;
- 4) лексичні одиниці розмовного стилю: *to be wrapped up in smth, to have the hand in smth, to track down the criminals*;
- 5) аббревіатури: *CSI (Crime Scene Investigation), FBI (Federal Bureau of Investigation)*.

Крім того, було виявлено специфічну безеквівалентну лексику, яка не має аналогів у інших правових системах, напр., *solicitor* - адвокат, що готує справу клієнта для представлення її в судах вищої інстанції (Велика Британія); **sheriff** - уповноважений службовець, що виконує певні адміністративні функції у своєму окрузі (США) [6; с. 9].

Що стосується структури, то англомовному науковому дискурсу властива значна варіативність. Серед можливих композиційних макроблоків наукової статті є: аотація, вступ, методи дослідження, результати/висновки, які в свою чергу поділяються на мікроблоки: фонові інформація, додаткова інформація, дефініція, опис, гіпотеза, перефразування, оцінювання, ствердження, підсумовування та інші елементи.

Чітка послідовність викладу думок у фаховому тексті досягається завдяки різним конекторам (сполучникам, прислівникам, вставним словам), які не тільки структурують дискурс, але й привертають увагу читача до істотних фрагментів тексту, і надають найповніше уявлення про предмет/явище/процес, т.п. Графічні засоби (таблиці, графіки, діаграми, схеми, рисунки, мапи, фотографії) та кольорові ілюстрації також полегшують декодування інформації, сприяють адекватному і недвозначному її розумінню [4; с. 56-58].

Отже, критичний аналіз наукових статей дозволяє пізнати англомовну культуру зсередини, поглянути на англомовний світ очима носіїв мови-авторів текстів. Робота з автентичними фаховими текстами з метою виявлення їх лексичних та структурних особливостей має забезпечити активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів при розпізнаванні соціокультурної інформації, її осмисленні та інтерпретації.

Література

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам / Н. Д. Гальскова. - М.: Аркти-Глосса, 2000. - 192 с.
2. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: Монографія. - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. - 424 с.
3. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. - Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. - 224 с.
4. Ільченко О. М. Етикет англомовного наукового дискурсу. - К.: Політехніка, 2002. - 288 с.
5. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчанні читання англомовних публіцистичних текстів: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02/ О.В. Бирюк; Київ. нац. лінгв. ун-т. - К., 2006. - 24 с.
6. Навчання майбутніх юристів усного професійного спрямованого англійського монологічного мовлення з використанням автентичної відеофонограми: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / С.Е. Кіржнер; Київ. нац. лінгвіст, ун-т. - К., 2009. - 23 с.

КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ

Ганна Матковська

Національний технічний університет України «КПІ»

Вивчення іноземної мови - багатоконпонентний когнітивний механізм, одним з пріоритетів якого є формування соціокультурної компетенції, до якої належать відомості про соціокультурні особливості та стандарти комунікативної поведінки лінгвокультурної спільноти, мовний і мовленнєвий матеріал, необхідний для розкриття соціокультурної інформації, реалії, вільні та сталі словосполучення, форми мовленнєвого етикету, навички та вміння оперування фоновими знаннями та мовним і мовленнєвим матеріалом соціокультурного плану. Зазначені лінгвістичні та екстралінгвістичні компоненти фіксуються у мовній картині світу.

Мовну картину світу визначають як частину концептуальної системи, яка пов'язана з мовою і реалізується різноманітними мовними засобами. Її розглядають як сукупність знань про світ, що відображені у мові; сукупність

КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЗОВИХ КАТЕГОРІЙ В ЛЕКСИЧНОМУ АНАЛІЗІ

Лариса Мигляченко, Зоя Овчаренко
Національний технічний університет України «КШ»

Предметом дослідження є способи перекладу заголовків у сучасному публіцистичному дискурсі.

Для розв'язання поставлених завдань використовувалися наступні методи та прийоми: дескриптивний метод, метод дистрибутивного та конструктивного аналізу для встановлення структурних моделей заголовків; лексико-семантичний аналіз з метою зіставлення змісту заголовка та власне тексту повідомлення; вивчення та аналіз джерел, газет («The Daily Telegraph», «The Guardian», «The Observer»), «The Times», «The Washington Post», «The Wall Street Journal») та журналів («Financial Times» та «The Economist»), матеріалів теоретичних досліджень, аналіз існуючих навчальних матеріалів (підручників, посібників) на англійській, українській та російській мовах.

Найвагомішою класифікацією дієслів можна вважати їх розподіл за значеннями у складі висловлення, яка була запропонована У.Чейфом.

У концепції Чейфа визначальним у реченні є дієслово, причому під дієсловом розуміється будь-який предикативний елемент, у тому числі і дієслово у власному значенні слова. Дієслово, за Чейфом, визначає семантичну структуру речення, зокрема, можливості його розгортання за рахунок іменників. Тому семантична класифікація дієслів будується з урахуванням тих позицій, що можуть бути зайняті іменниками в реченні. Чейф враховує не тільки можливості розширення самого дієслова за рахунок додатків, але й характер суб'єкта в реченні, що може бути пацієнтом (об'єктом впливу) при одних дієсловах і агентом (тим, хто виконує дію) при інших.

Основне розходження проводиться між дієсловами стану і дієсловами, що позначають подію, як називає їх автор. Предикативна одиниця визначається як дієслово стану в тому випадку, якщо вона вживається в реченнях, у яких повідомляється про місце розташування чи стан предмету, позначеного іменником. У цьому випадку дієслово супроводжується пацієнтом, що визначає собою те, що знаходиться в даному становищі, наприклад:

The wood is dry.

Дерево сухе.

Tom wanted a drink.

Том захотів випити.

Предикативні одиниці, що не попадають під категорію дієслів стану, є дієсловами не-стану, за термінологією Чейфа, котрий і рекомендує ряд практичних процедур для диференціації дієслів стану і дієслів не-стану. Однією з таких процедур є постановка питання *What happened?* Неможливість постановки такого питання свідчить про те, що перед нами дієслово стану: *What happened?* - *The wood was dry.* У тих же випадках, коли це питання

зафіксованих у мовних одиницях уявлень лінгвокультурної спільноти про дійсність; результат пізнання і його мовне оформлення; проекція концептуальної системи свідомості, до якої належать вроджені концепти й такі, що були сформовані у результаті пізнавальної діяльності.

До важливих компонентів формування мовної картини світу належать процес розвитку внутрішнього лексикону, мовних стереотипів й еталонів, оперування міфологемами, образно-метафоричними і конотативними словами, опанування фразеологічної системи і граматичної структури мови.

Поняття внутрішнього лексикону охоплює систему, яка відображає знання людини про лексичні одиниці й відповідну екстралінгвістичну інформацію, яку вони вербалізують.

Мовний стереотип визначають як фрагмент концептуальної системи, що фіксується у мисленні як стандартна схема або модель сприйняття дійсності. Ідеалізована форма стереотипу представлена еталоном. Стереотипи формуються у результаті когнітивної діяльності й виконують ряд важливих когнітивних функцій: схематизації, спрощення, формування і збереження загальної ідеології тощо.

Міфологеми, образно-метафоричні й конотативні слова, а також фразеологічні одиниці слугують сталими вербальними репрезентантами концептів, які є компонентами картини світу. Зазначені одиниці представлені сталими конструктами у когнітивних процесах, що мають рекурентний характер; вони відображають дійсність за асоціативним принципом.

Грамматична структура мови пов'язана з внутрішнім лексиконом, оскільки слово, головна одиниця номінації, належить до його складу разом зі своїм граматичним значенням.

Метою формування мовної картини світу у студентів, які вивчають іноземну мову, є створення у їхній свідомості моделі акультурації - певної абстрактної схеми, яка спрямована на підготовку особи до успішної адаптації в умовах чужого лінгвокультурного середовища.

Особливості мовної картини світу лінгвоспільноти найбільш повно представлені у текстах, які репрезентують особливості ментальності етносу. Саме тому використання автентичних текстів соціокультурного спрямування у процесі опанування іноземної мови сприяє формуванню мовної картини світу.

Література:

1. Вовк Е.И. Формирование картины мира вторичными знаковыми системами // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. - Випуск 70. - Чернігів: Чернігів, держ. пед. ун-т імені Т.Г.Шевченка, 2009. - С. 57-62.
2. Коваленко О.О. Формування компетентнісного підходу до вивчення іноземних мов / Коваленко О.О. // Іноземні мови в навчальних закладах. - 2008. - № 3. - 86 с.
3. Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке. - М.: Языки славянской культуры, 2004. - 560 с.

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК РОЗУМІННЯ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ Світлана Бобровник	85
SOME TIPS FOR INTERVIEW PASSING Tetyana Bondarjeva	87
Навчальні дискусії та діалогові педагогічні технології у викладанні іноземних мов Надія Доронкіна	89
МІЖКУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ В МЕЖАХ ТЕКСТУ Тетяна Маслова	92
КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ Ганна Матковська	95
КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЗОВИХ КАТЕГОРІЙ В ЛЕКСИЧНОМУ АНАЛІЗІ Лариса Мигляченко, Зоя Овчаренко	97
ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ Лариса Мигляченко, Людмила Яцюк	98
ВРАХУВАННЯ ПРАГМАТИЧНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Світлана Мойсеєнко	100

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції.

Київ, 22 листопада 2011 року.

Відповідальний за випуск: Сімкова І.О.

Комп'ютерна верстка: Боева Ю.В.

Дизайн обкладинки: Боева Ю.В.

Підписано до друку 09.11. 2011 р.

Формат А5

Папірофсетний 80гр

Умов. друк, аркушів - 4,5

Наклад 50 примірників.

Надруковано ТОВ „Дельта Корп”

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК РОЗУМІННЯ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ Світлана Бобровник	85
SOME TIPS FOR INTERVIEW PASSING Tetyana Bondariva	87
Навчальні дискусії та діалогові педагогічні технології у викладанні іноземних мов Надія Доронкіна	89
МІЖКУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ В МЕЖАХ ТЕКСТУ Тетяна Маслова	92
КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ Ганна Матковська	95
КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЗОВИХ КАТЕГОРІЙ В ЛЕКСИЧНОМУ АНАЛІЗІ Лариса Мигляченко, Зоя Овчаренко	97
ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ Лариса Мигляченко, Людмила Яцюк	98
ВРАХУВАННЯ ПРАГМАТИЧНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Світлана Мойсеєнко	100

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції.

Київ, 22 листопада 2011 року.

Відповідальний за випуск: Сімкова І.О.
Комп'ютерна верстка: БоєваЮ.В.
Дизайн обкладинки: БоєваЮ.В.

Підписано до друку 09.11. 2011 р.
 Формат А5
 Папір офсетний 80гр
 Умов. друк, аркушів - 4,5
 Наклад 50 примірників.

Надруковано ТОВ „Дельта Корп”